Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 25 maart 2025

Portefeuille: Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit (32)
Agendapunt: B20

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het Wijzigingsbesluit 2025 Subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen in verband met een pilot voor verwijderen rookkanalen van houtgestookte installaties

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het Wijzigingsbesluit 2025 Subsidieregeling duurzame Amsterdamse Gebouwen, zoals opgenomen in bijlage 1, met als belangrijkste punten:

a. Doel pilot: de subsidie helpt de uitstoot van houtstook en de daarmee samenhangende gezondheidsklachten en overlast te verminderen en biedt inzicht in de behoefte aan het verwijderen van het rookkanaal stadsbreed;

b. Subsidiabele activiteiten: eenmalige subsidie voor het laten verwijderen of onbruikbaar laten maken van een rookkanaal waaraan een houtkachel, pelletkachel of open haard is aangesloten;

c. Hoogte subsidie en subsidieplafond: het subsidiebedrag bedraagt €1.500 (maximaal €3.000 met stadspas). Het subsidieplafond bedraagt €120.000;

d. De subsidie kan worden aangevraagd door een:

- Eigenaar-bewoner van een woning in de gemeente Amsterdam;

- Huurder van een woning in de gemeente Amsterdam (met toestemming verhuurder);

- Kleinschalige Vereniging van Eigenaren (VvE) bestaande uit maximaal 6 woningen in de gemeente Amsterdam.

e. De subsidie wordt voorafgaand aan de werkzaamheden verstrekt.

2. In te stemmen met de bijgevoegde raadsinformatiebrief, in bijlage 2, waarin de raad op de hoogte wordt gesteld van de vaststelling van het wijzigingsbesluit uit besluitpunt 1.

Kernboodschap

In Amsterdam wordt veel hout gestookt voor sfeer en warmte. Dit draagt bij aan gezelligheid, maar veroorzaakt ook aanzienlijke fijnstofuitstoot. Dit schaadt de luchtkwaliteit, brengt gezondheidsrisico's met zich mee en leidt tot overlast voor omwonenden. In 2021 ontving de GGD 50 unieke meldingen van overlast. In 2023 waren dit er 160.
Om de overlast en gezondheidsrisico's door houtstook te verminderen, stelt Amsterdam meerdere maatregelen voor. Deze subsidie betreft een van die maatregelen.
De subsidie heeft een pilotkarakter en wordt geëvalueerd om te bepalen of herhaling met een groter subsidieplafond passend is. Eventuele verdere implementatie is afhankelijk van een later te nemen besluit door het college van Amsterdam.

Bestuurlijke achtergrond

- Het college heeft op 1 oktober 2019 het *Actieplan Schone Lucht* vastgesteld met daarin de aankondiging van het opstellen van een Beleidskader Houtstook Amsterdam ("*Houtstook en decentrale verbranding van houtpellets ten behoeve van energievoorziening voor woningen en kantoren in de woonomgeving*").
- Amsterdams Coalitieakkoord 2022-2026: Er komen meer elektrische laadpalen en we stimuleren uitstootvrij en duurzaam vervoer. Het programma Luchtkwaliteit zetten we door om uitstoot te verminderen en de lucht gezonder te maken.

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160 Gemeentewet, eerste lid, onder a en b

Het college is bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren en is in elk geval bevoegd beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast.

Artikel 169 Gemeentewet

Het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1).

Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2).

Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang (lid 3).

Artikel 3, eerste lid, onderdelen a tot en met h, Algemene Subsidieverordening Amsterdam 2023

Het college kan, binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders, nadere regels vaststellen met betrekking tot onder andere de inhoud van de activiteiten waarvoor subsidie kan worden verstrekt, degenen die voor subsidie in aanmerking komen, de termijn waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend alsmede de gegevens die bij de aanvraag moeten worden overgelegd, het bedrag van de subsidie alsmede de maatstaf aan de hand waarvan dit bedrag wordt verdeeld, de criteria voor subsidieverlening, de verplichtingen die aan de subsidie kunnen worden verbonden en de vaststelling van de subsidie alsmede de gegevens die bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie worden overgelegd.

Artikel 4 Algemene Subsidieverordening Amsterdam 2023

Het college kan binnen de kaders van de begroting subsidieplafonds vaststellen.

Onderbouwing besluit

Update – subsidie voor IJburg > stadsbreed:

In het Ontwerp Beleidskader Houtstook Amsterdam, dat op 21 oktober 2024 is vrijgegeven ter inspraak door het college, staat vermeld dat deze subsidie uitsluitend beschikbaar wordt gesteld voor IJburg. Inwoners en ambtelijke collega's hebben echter aangegeven dat de behoefte breder is, vaak met het argument dat de overlast en gezondheidsrisico's ook buiten IJburg plaatsvindt. De voorgestelde insteek is daarom nu een stadsbrede subsidie inclusief Weesp.

De subsidie betreft een pilot en zal na afronding geëvalueerd worden om te bepalen of een herhaling met een groter subsidieplafond passend en effectief is. Eventuele verdere implementatie is afhankelijk van een later te nemen besluit door het college.

Update – subsidie geen onderdeel meer van ontwerp Beleidskader Houtstook Amsterdam:
Deze subsidie was onderdeel van het ontwerp beleidskader dat in oktober 2024 vrij is gegeven ter inspraak. Deze subsidie zal echter geen onderdeel zijn van het aangepaste concept beleidskader dat dit jaar ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Voorgesteld wordt om de subsidie eerder beschikbaar te stellen. De subsidie krijgt hierdoor eerder een separaat bestuurlijk traject. In tegenstelling tot andere maatregelen uit het ontwerp beleidskader heeft het college de bevoegdheid om deze subsidie vast te stellen op grond van artikel 3 uit de Algemene Subsidieverordening Amsterdam.
De belangrijkste redenen voor dit separate traject zijn dat de subsidie deels wordt gefinancierd met landelijke SPUK-middelen, die binnen een bepaalde termijn moeten worden besteed, en dat er regelmatig naar wordt gevraagd door Amsterdammers. Vaak met de voetnoot dat de subsidie al te verkrijgen is in andere Nederlandse gemeenten.

De gemeenteraad wordt op de hoogte gesteld van deze twee updates via de bijgevoegde raadsbrief en de Nota van Beantwoording.

Ad 1. In te stemmen met het Wijzigingsbesluit 2025 Subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen (Bijlage 1)
Bij houtstook komen veel ongezonde stoffen vrij, waaronder fijnstof. Houtrook is daardoor ongezond voor omwonenden van de stoker maar ook voor de stoker zelf. Houtrook kan leiden tot hoesten, hoofdpijn, benauwdheid, pijn op de borst, misselijkheid, stress- en slaapproblemen. Het inademen van houtrook kan daarnaast longziekten zoals astma en longkanker, en hart- en vaatziekten veroorzaken of verergeren. De verdere overlast die veroorzaakt wordt door houtstook (roet, geurhinder, burenruzies), gaat ook ten koste van de gezondheid.

Voorgesteld wordt om middels deze subsidie houtstook en de daarmee gepaarde gezondheidsrisico's en overlast structureel verminderen. Amsterdam stimuleert daarom het verwijderen van rookkanalen, door te beginnen met een pilot-subsidie voor de gehele stad, inclusief het stadsgebied.

De subsidieregeling kan worden toegevoegd als hoofdstuk 9 in de reeds bestaande Subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen. De voorgestelde aanvraagperiode loopt van 1 april 2025 tot 1 oktober 2026.

Bepaalde Nederlandse gemeenten hebben ervaring met deze subsidie. Zo bestaat deze subsidie al sinds 1 januari 2023 in de gemeente Utrecht. De gemeente Utrecht verleent maximaal € 1.500 subsidie voor het verwijderen van de kachel of open haard en voor het verwijderen of onbruikbaar maken van het rookkanaal. U-pas houders (Utrechtse variant van de stadspas) kunnen in aanmerking komen voor maximaal 4000 euro.
In de afgelopen 2 jaar, is de subsidie 62 en 19 uitgekeerd in Utrecht. In 2023 is de subsidie 1 keer uitgekeerd aan een U-pas houder.

Ad 1a. Doel pilot: de subsidie helpt de uitstoot van houtstook en de daarmee samenhangende gezondheidsklachten en overlast te verminderen en biedt inzicht in de behoefte aan het verwijderen van het rookkanaal stadsbreed
Naast het verminderen van uitstoot en de negatieve gevolgen van de uitstoot, is ook het verkrijgen van inzicht in de behoefte aan het verwijderen van rookkanalen in de stad een doel van de pilot.

De verwachting is dat het effect op de overlast en gezondheidsrisico's beperkt zal zijn vanwege het subsidieplafond van de pilot. In totaal kunnen 80 maximaal subsidies worden aangevraagd door inwoners van de verschillende stadsdelen en stadsgebied Weesp. De pilot is echter ook bedoeld om meer zicht te krijgen op de behoefte aan het verwijderen van het rookkanaal en ervaring op te doen met deze specifieke subsidie.
Op basis van de resultaten kan worden besloten om deze subsidie later, al dan niet in aangepaste vorm, opnieuw open te stellen met een groter budget. Hierdoor kunnen meer rookkanalen worden verwijderd en wordt de effectiviteit van de subsidie vergroot.

Ad 1b. Subsidiabele activiteiten: eenmalige subsidie voor het laten verwijderen of onbruikbaar laten maken van een rookkanaal waaraan een houtkachel, pelletkachel of open haard is aangesloten
Per woning kan één keer subsidie worden aangevraagd voor het laten verwijderen of onbruikbaar laten maken van een rookkanaal waaraan een houtkachel, pelletkachel of open haard is aangesloten. Onder verwijderen wordt verstaan dat de daadwerkelijke structuur van het rookkanaal wordt verwijderd. Voor het onbruikbaar laten maken van een rookkanaal wordt ook subsidie verleend. Dit houdt in dat het rookkanaal zodanig wordt verzegeld dat het blijvend buiten gebruik wordt gesteld. Een voorbeeld is het vullen van het rookkanaal met beton.

Het enkel afdichten van de opening van het rookkanaal aan de binnenzijde van de woning (bijvoorbeeld met een metalen plaat) komt **niet** in aanmerking voor subsidie. In dit geval laatste blijft de structuur volledig intact en kan het rookkanaal tegen relatief lage kosten weer open worden gegooid.

Voor het onbruikbaar laten maken van het rookkanaal (vullen met beton of ander materiaal) wordt voorgesteld om ook subsidie te verlenen omdat het bijvoorbeeld in oudere woningen ingrijpender en duurder kan zijn om het rookkanaal te verwijderen.

Ad 1c. Hoogte subsidie en subsidieplafond: het subsidiebedrag bedraagt €1.500 (maximaal €3.000 met stadspas). Het subsidieplafond bedraagt €120.000
In totaal is er €120.000 beschikbaar voor de pilot. Per succesvolle aanvraag wordt er €1.500 subsidie verleend als (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor de kosten. Dit subsidiebedrag is even hoog als het bedrag dat de gemeente Utrecht uitkeert bij een succesvolle aanvraag. In totaal kunnen er gezien het subsidieplafond maximaal 80 aanvragen gehonoreerd worden.

De kosten als gevolg van verwijdering van het rookkanaal variëren afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de complexiteit van de werkzaamheden en de specifieke situatie van de woning. Een volledig verwijdering (schoorsteen op het dak en schouw binnenshuis) kan variëren van 3000 tot 5000 euro.

De kosten van het onbruikbaar maken liggen echter lager dan bij volledige verwijdering, aangezien er minder sloop- en herstelwerkzaamheden nodig zijn.

Stadspashouders kunnen net als in Utrecht in aanmerking komen voor meer subsidie, namelijk maximaal €3000. Een stadspashouder kan een bedrag van € 1.500 of €3.000,- per woning aanvragen,

afhankelijk van de offerte van de aannemer. Indien de aannemer een prijs offreert lager dan € 3.000 voor de activiteiten, dan komt de stadspashouder in aanmerking voor een subsidie van € 1.500.

VvE's bestaande uit maximaal 6 eigenaren kunnen daarnaast ook gezamenlijk een aanvraag doen met een maximaal subsidiebedrag van €6.500. Indien één of meer VvE's subsidie aanvragen, zal het totaal aan verleende subsidies lager zijn dan 80. Bij 5 of minder eigenaren betreft het subsidiebedrag zoals gewoonlijk €1.500 per woning.

Ad 1c. De subsidie kan worden aangevraagd door een:

- Eigenaar-bewoner van een woning in de gemeente Amsterdam;

- Huurder van een woning in de gemeente Amsterdam (met toestemming verhuurder);

- Kleinschalige Vereniging van Eigenaren (VvE) bestaande uit maximaal 6 woningen in de gemeente Amsterdam.

Naast eigenaar-bewoners kan de subsidie ook worden aangevraagd door huurders van een woning en een VvE van maximaal 6 eigenaren. Huurders dienen echter bij de aanvraag een toestemmingsverklaring aan te leveren van de verhuurder. De aanvrager namens een VvE dient bij de aanvraag een besluit van de algemene ledenvergadering aan te leveren waaruit is op te maken dat de overige eigenaren instemmen met de subsidiabele activiteit.

De subsidie richt zich op VvE's van maximaal zes woningen omwille van het pilotkarakter, de uitvoerbaarheid en een evenredige verdeling van middelen. Kleinschaligheid bevordert overeenstemming binnen de VvE en voorkomt onderlinge geschillen, wat de slagkracht van de regeling vergroot. Bovendien wordt met deze beperking een brede spreiding getracht van subsidies over de inwoners van Amsterdam gewaarborgd.

Ad 1e. De subsidie wordt voorafgaand aan de werkzaamheden verstrekt
Voorgesteld wordt om voorafgaand aan de werkzaamheden de subsidie toe te kennen. De aanvrager dient bij de aanvraag wel een offerte van de aannemer mee te sturen. Hetzelfde geldt voor een foto van het rookkanaal, waarop ook de aangesloten houtstookinstallatie te zien is.

De subsidie wordt in lijn met de Algemene Subsidieverordening Amsterdam 2023 (Hierna ASA 2023) direct vastgesteld en uitgekeerd. In de ASA 2023 is opgenomen dat subsidies tot 20.000 euro direct worden vastgesteld op basis van vertrouwen.

Tijdens de beoordeling van een aanvraag is er dan ook enkel één beschikkingsmoment. Dat betekent dat er vooraf geen voorlopig besluit zal plaatsvinden en dat er vervolgens na verrichting werkzaamheden pas subsidie wordt verstrekt. Direct vaststellen na de aanvraag en uitbetalen van de subsidie sluit daarnaast aan bij het pilotkarakter van de regeling. Een extra besluitmoment na afronding van de werkzaamheden zou onevenredig veel capaciteit en kosten vergen, wat niet in verhouding staat tot het subsidiebedrag.

Wel vindt achteraf steekproefsgewijze controle plaats.

Participatie

Voor deze subsidie heeft participatie plaatsgevonden doordat deze subsidie onderdeel was van het ontwerp Beleidskader Houtstook Amsterdam, dat is vrijgegeven op 21 oktober 2024 ter inspraak. Dit

participatietraject is nog niet afgerond omdat de Nota van Beantwoording nog niet is opgesteld. Amsterdammers hebben online zienswijzen ingediend over de subsidie en hebben zich ook laten horen over de subsidie tijdens georganiseerde inspraakavonden afgelopen november 2024. Tijdens de inspraakperiode hebben Amsterdammers meermaals gevraagd om een stadsbrede subsidie, in plaats van een subsidie uitsluitend voor IJburg.

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T + 1	Jaar T + 2	Jaar T + 3
Stadsverbeteringsfonds Luchtkwaliteit		I	€ 2025	€ 6000000	€ 0	€ 0
SPUK		I	€ 2025	€ 6000000	€ 0	€ 0
Totale Baten			€ 4050	€ 12000000	€ 0	€ 0

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T + 1	Jaar T + 2	Jaar T + 3
Subsidie voor de verwijdering van het rookkanaal		I	€ 2025	€ 12000000	€ 0	€ 0
Totale Lasten			€ 2025	€ 12000000	€ 0	€ 0

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

Overige toelichting:
De financiering van deze pilot wordt voor 50% gedekt uit eigen gemeentelijke middelen en voor 50% uit landelijk verkregen SpUk-middelen. Voor deze pilot is een beroep gedaan op de Specifieke Uitkering Schone Lucht Akkoord (SPUK SLA). Gemeenten kunnen deze verkregen middelen inzetten voor het verstrekken van een sloopsubsidie, gericht op het verwijderen van rookkanalen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Een voorwaarde is dat gemeenten 50% van de pilot co-financieren.

Conclusie:
De consequenties zijn gedekt.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: Publiceren in het Gemeenteblad

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-011048	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-015567	1. BEKENDMAKING - wijzigingsbesluit 2025 subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen .docx (msw12)
AD2025-015568	2. Raadsinformatiebrief - wijzigingsbesluit 2025 subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen.docx (msw12)
AD2025-015569	3. Commissievoordracht - wijzigingsbesluit 2025 subsidieregeling duurzame Amsterdamse gebouwen (1).docx (msw12)
AD2025-015584	Advies (pdf)
AD2025-019411	B - 20 Getekend brief VN2025-002697.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten